

Collegevoorstel

Onderwerp Vaststelling mandaatbesluit Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML)	portefeuillehouder:	Marcel Roelofs
	cluster/team:	Staf / Gemeentelijk Management Team
	opsteller:	Bob Lange
	datum vergadering:	31 maart 2026
	zaaknummer:	0889447428

Samenvatting

Met ingang van 1 april 2026 transformeert de RUD Limburg Noord naar de zelfstandige Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML). Om de ODNML per die datum operationeel te laten zijn, dient gemeente Beesel een nieuw mandaatbesluit vast te stellen en het vigerende mandaatbesluit RUD Limburg Noord in te trekken. Ook dient het vigerende aanwijzingsbesluit toezichthouders te worden ingetrokken op het moment dat het aanwijzingsbesluit ODNML in werking treedt. De overgang naar ODNML per 1 april 2026 (op basis van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling en de regionale organisatieontwikkeling) maakt het noodzakelijk dat Beesel tijdig haar mandaatverlening actualiseert. Alleen dan kan ODNML vanaf dag één operationeel, slagvaardig en juridisch correct namens het college handelen binnen het VTH-domein en aanverwante taken.

Voorstel / advies

1. Het geldende mandaatbesluit aan de directeur van RUD Limburg Noord voor verlening van de mandaten, volmachten en machtigingen volgens het "Mandaatbesluit Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord" van 24 december 2012 met kenmerk 201211806 intrekken conform het als bijlage 1 opgenomen besluit;
2. Het geldende mandaatbesluit aan de directeur van RUD Limburg Noord voor toegangverlening tot het eLoket van de RVO van 26 augustus 2019 met kenmerk 82409 intrekken, conform het als bijlage 1 opgenomen besluit;
3. Het mandaatbesluit (volmacht en machtiging) Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg vaststellen, conform het als bijlage 1 opgenomen besluit, zodat dit per 1 april 2026 in werking kan treden;
4. Artikel 32 van het "Aanwijzingsbesluit gemeentelijke functionarissen Beesel 2025" intrekken per het moment dat het aanwijzingsbesluit ODNML in werking treedt;
5. Vaststellen dat de voorgestelde besluitvorming noodzakelijk is in het kader van de landelijke robuustheidscriteria voor omgevingsdiensten, op grond waarvan omgevingsdiensten per 1 april 2026 aan de gestelde eisen dienen te voldoen, en dat tijdige besluitvorming vereist is om de continuïteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) te waarborgen.

Toelichting BenW-nota

1. Aanleiding

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 januari 2024) is de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) voor een belangrijk deel verder gestandaardiseerd en “geprofessionaliseerd” in regionale samenwerkingsverbanden. Voor colleges van B&W en Gedeputeerde Staten geldt dat zij voor het basistakenpakket werkzaamheden verplicht door de omgevingsdienst laten uitvoeren. Die werkzaamheden zijn aangewezen in artikel 13.12 Omgevingsbesluit en de bijbehorende activiteiten zijn opgenomen in bijlage VI Omgevingsbesluit.

Tegelijkertijd lopen er landelijke verbetertrajecten om omgevingsdiensten robuuster en meer onafhankelijk te laten opereren. In het kader van het Interbestuurlijk Programma VTH (IBP-VTH) zijn robuustheidscriteria en prestatie-indicatoren vastgesteld, met als expliciete ambitie dat uiterlijk 1 april 2026 alle omgevingsdiensten robuust zijn. Eén van de knelpunten die daarbij landelijk is benoemd (o.a. in de context van “uniformering” en slagvaardigheid) is dat de mandatering door bevoegde gezagen sterk verschilde per regio. Daarom is een landelijk modelmandaatbesluit opgesteld (in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) om te komen tot meer uniformiteit en betere uitvoerbaarheid in de dagelijkse VTH-praktijk.

2. Doelstelling

Het opzetten van een robuuste omgevingsdienst voor de regio Noord- en Midden-Limburg die voldoet aan de landelijke vastgestelde robuustheidscriteria en daarmee de actuele en toekomstige uitdagingen op gebied van milieu aankan.

3. Uitgangssituatie

Binnen Noord- en Midden-Limburg vindt een professionaliseringsslag plaats die zijn beslag krijgt in de organisatieontwikkeling van de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD-LN). In de lopende regionale besluitvorming (waaronder de tweede wijziging van de gemeenschappelijke regeling) is vastgelegd dat de netwerkorganisatie RUD-LN met ingang van 1 april 2026 transformeert naar een zelfstandige omgevingsdienst: Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML). Ook is regionaal een bedrijfsplan vastgesteld waarin de opbouw naar een robuuste ODNML per 1 april 2026 is uitgewerkt (fasering/organisatie-inrichting) en waarin de planning is bevestigd dat de dienst per die datum operationeel is. Deze transformatie heeft directe juridische en praktische gevolgen voor de mandaatverlening door de gemeente Beesel.

4. Rol gemeente

Participeren in de ODNML.

5. Toelichting

Continuïteit van besluitvorming en uitvoering per 1 april 2026

De gemeente blijft bevoegd gezag voor diverse Omgevingswet-taken, maar laat (onderdelen van) de uitvoering daarvan door de omgevingsdienst verrichten. Om te voorkomen dat op of rond 1 april 2026 bevoegdheidsvragen ontstaan (bijv. bij het nemen van besluiten, het voeren van correspondentie, het aangaan van overeenkomsten of het verrichten van feitelijke handelingen), is een actueel en ondubbelzinnig mandaat-, volmacht- en machtigingsbesluit noodzakelijk.

De robuustheidscriteria beogen te waarborgen dat omgevingsdiensten beschikken over voldoende schaalgrootte, deskundigheid en organisatorische kwaliteit om hun wettelijke taken op een stabiele en toekomstbestendige wijze uit te voeren. Indien onder meer de mandaat- en aanwijzingsstructuur niet tijdig

wordt aangepast aan de nieuwe organisatorische inrichting, kan dit leiden tot bevoegdheidslacunes of onzekerheid over de rechtmatigheid van besluiten.

Door dit mandaatbesluit per 1 april 2026 in werking te laten treden, wordt verzekerd dat de omgevingsdienst tijdig voldoet aan de robuustheidscriteria en dat de uitvoering van VTH-taken ononderbroken en juridisch zorgvuldig kan plaatsvinden.

Rechtsgeldige mandatering aan de juiste functionaris binnen de juiste organisatie

Het huidige mandaatbesluit van Beesel is gekoppeld aan de directeur van RUD Limburg Noord (rechtsvoorganger). Zodra RUD-LN als zodanig ophoudt te bestaan en ODNML als zelfstandige organisatie gaat functioneren, is het bestuurlijk en juridisch zorgvuldig om het vigerende besluit in te trekken en een nieuw besluit vast te stellen dat expliciet ziet op ODNML en de directeur van ODNML. Dit voorkomt onduidelijkheid bij derden, ketenpartners en de bestuursrechter over de vraag of besluiten “namens het college” door de juiste gemandateerde zijn genomen.

Aansluiting op landelijke uniformering en robuustheid (IBP-VTH)

Door het mandaatbesluit te baseren op het landelijke modelmandaat wordt aangesloten bij de landelijke beweging naar uniforme, slagvaardige en onafhankelijk opererende omgevingsdiensten. Dit ondersteunt een consistente uitvoering van het basistakenpakket en de bredere VTH-keten, inclusief de volledige proceslijn (van voorbereiding primair besluit tot en met bezwaar/beroep), binnen de door de gemeente vastgestelde beleids- en wettelijke kaders.

Samenhang met aanwijzing toezichthouders

Naast mandaatverlening speelt ook de formele aanwijzing van toezichthouders. Om overlap of juist een lacune in toezichtsbevoegdheden te voorkomen, moet het vigerende aanwijzingsbesluit toezichthouders worden ingetrokken op het moment dat het aanwijzingsbesluit ODNML in werking treedt. Daarmee is geborgd dat toezichthouders gedurende de transitieperiode doorlopend rechtsgeldig zijn aangewezen.

6. Visie Leef Beesel

We werken samen met onze samenwerkingspartners in de RUD LN. We staan dicht bij onze samenwerkingspartners zodat we de kwaliteit die we voor ogen hebben ook behalen en nog gaan verbeteren in de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg. Door een kwalitatief goede vergunningverlening, toezicht en handhaving werken we samen met onze partners aan een fijne, rustige en gezonde leefomgeving.

7. Integrale afstemming

- a. Collegeprogramma
Niet van toepassing
- b. Financieel
Niet van toepassing
- c. Juridisch

Uniform modelmandaat

In de juridische werkgroep RUD/ODNML is ambtelijk de inhoud van het mandaatbesluit voorbereid. Daarbij is ervoor gekozen aansluiting te zoeken bij het landelijke uniforme modelmandaat. Dit uniforme modelmandaat is in het kader van het IBP-VTH in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat opgesteld. Het doel is dat dit (model)mandaatbesluit als basis dient voor de deelnemers van alle omgevingsdiensten in Nederland.

Als uitgangspunt is genomen dat omgevingsdiensten in onafhankelijkheid en op afstand van gemeenten en provincies opereren. De volledige beslisbevoegdheid komt daarmee bij de omgevingsdienst te liggen.

Dit betekent dat de ODNML de nodige bevoegdheden krijgt om haar taken van begin tot eind uit te voeren: van het voorbereiden van het primaire besluit tot en met het verdedigen van de beslissing op bezwaar in beroep en hoger beroep.

Opzet van het mandaatbesluit

Het mandaatbesluit is compact en 'lean and mean' opgezet. Bepalingen die reeds uit de Awb volgen, worden niet herhaald. Het besluit kent de volgende kernonderdelen:

- Artikel 2 regelt de verlening van mandaat (bestuursrechtelijke bevoegdheden), volmacht (privaatrechtelijke rechtshandelingen) en machtiging (feitelijke handelingen), alsmede de bevoegdheid tot ondermandaat, ondervolmacht en ondermachtiging;
- Artikel 3 bepaalt dat de directeur de gemandateerde bevoegdheden uitoefent binnen de kaders van geldende regelgeving en vastgesteld beleid van de gemeente;
- Artikel 4 regelt dat instructies van de mandaatgever aan de directeur schriftelijk en tijdig worden gegeven;
- Artikel 5 bevat een verplichting tot voorafgaand overleg met de gemeente bij afwijking van een instructie, bij grote politieke of maatschappelijke gevolgen, of bij mogelijke aansprakelijkstelling;
- Artikel 6 regelt de intrekking van de eerder verleende mandaatbesluiten aan de directeur van RUD Limburg Noord.

Volledige proceslijn

De bijlage bij het mandaatbesluit bevat de mandaatlijst met daarin de standaardtaken (conform artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit) en de aanvullende taken. Voor alle gemandateerde taken geldt het principe van de volledige proceslijn: dit omvat onder andere het voorbereiden en nemen van besluiten, het houden van toezicht, het nemen van handhavingsbesluiten en het voeren van procedures tot en met hoger beroep bij de Raad van State.

Intrekking vigerende mandaatbesluiten

Iedere deelnemende gemeente dient afzonderlijk te inventariseren welke eigen mandaatbesluiten eerder aan de directeur van RUD Limburg Noord zijn verleend, en dient zorg te dragen voor de tijdige intrekking daarvan. De verantwoordelijkheid voor deze inventarisatie en intrekking ligt bij het betreffende bestuursorgaan zelf. Artikel 6 van het mandaatbesluit werkt niet van rechtswege voor alle deelnemende gemeenten en de provincie gezamenlijk.

Intrekking aanwijzingsbesluit toezichthouders

Naast het mandaatbesluit dient ook artikel 32 van het geldende "Aanwijzingsbesluit gemeentelijke functionarissen Beesel 2025" te worden ingetrokken. De intrekking vindt plaats per het moment dat het aanwijzingsbesluit ODNML in werking treedt, zodat er geen overlap of lacune ontstaat in de aanwijzing van toezichthouders.

Bekendmaking

Het mandaatbesluit is een besluit van algemene strekking dat overeenkomstig artikel 3:42 Awb bekendgemaakt dient te worden, bijvoorbeeld via het (elektronische) Gemeenteblad. Niet bekendgemaakte mandaatbesluiten treden niet in werking voordat zij zijn bekendgemaakt. Bij de bekendmaking dient de mogelijkheid van bezwaar en beroep vermeld te worden.

Bestuurlijke bijzonderheden

- Dit collegevoorstel is het resultaat van een ambtelijke voorbereiding binnen de juridische werkgroep RUD/ODNML, waaraan de deelnemende gemeenten en de provincie Limburg hebben deelgenomen.
 - Het mandaatbesluit sluit aan bij het IBP-VTH modelmandaat en draagt bij aan de landelijke doelstelling van robuuste, onafhankelijk opererende omgevingsdiensten.
 - De gemeenteraad dient te worden geïnformeerd over gevallen waarin de directeur het verleende mandaat niet wenst uit te oefenen, of de mandaatgever het mandaat intrekt (conform artikel 5, tweede lid van het mandaatbesluit).
- d. Risico's
Niet van toepassing
- e. Communicatief (denk aan: Gemeente Info, pers, website, klantenbalie)
- Het vastgestelde mandaatbesluit wordt bekendgemaakt via het digitale Gemeentebblad van de gemeente Beesel, overeenkomstig artikel 3:42 Awb.
 - De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de vaststelling van het nieuwe mandaatbesluit en de intrekking van het vigerende besluit.

8. Inclusie

1. Welkom en veilig
Niet van toepassing.
2. Meedoen en autonoom
Niet van toepassing.
3. Toegankelijk en bruikbaar
Niet van toepassing.

9. Duurzaamheid

Niet van toepassing

Bijlagen

1. Mandaatbesluit (volmacht en machtiging) Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg;
2. Toelichting bij het Mandaatbesluit Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg.